

Cílem této práce je shrnutí výhod a nevýhod alternativních trestů, jejich uplatňování v naší i zahraniční praxi.

Alternativní tresty k trestu odnětí svobody jsou jinou možností potrestání pachatele určitého, zpravidla méně závažného, trestného činu než je jeho uvěznění.

V našem právním řádu jsou nejvíce uplatňovanými alternativními tresty k nepodmíněnému trestu odnětí svobody: podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody upravené v § 58 - § 60 TZ, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem upravené v § 60a a § 60b TZ, obecně prospěšné práce upravené v § 45 a § 45a TZ a peněžitý trest upravený v § 53 a § 54 TZ. Trestní zákon zná dále tresty zákazu pobytu upravený v § 57a TZ, vyhoštění upravené v § 57 TZ, propadnutí věci upravené v § 55 a § 56 TZ, propadnutí majetku upravené v § 51 a § 52 TZ a trest zákazu činnosti upravený v § 49 a § 50 TZ, které mohou být uloženy jednak samostatně nebo spolu s jiným druhem trestu. Trest ztráty čestných titulů a vyznamenání (§ 46 TZ) a trest ztráty vojenské hodnosti (§ 47 a § 48 TZ) nejsou tresty alternativními, protože mohou být uloženy pouze ve spojení s nepodmíněným trestem odnětí svobody.

Další možností potrestání pachatele trestného činu, aniž by byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, jsou tzv. odklony od trestním řízení.

Jde o narovnání a podmíněné zastavení trestního stíhání. Tyto institutu vychází z myšlenky, že v některých případech již samotné vedení trestního stíhání může mít na obviněného výchovný efekt, a tedy není třeba provést celé řízení ukončené rozhodnutím soudu o vině a trestu.